

Exam. Code : 103202
Subject Code : 1032

B.A./B.Sc. 2nd Semester

PSYCHOLOGY (Psychological Processes)

Time Allowed—2 Hours] [Maximum Marks—75

Note :—There are *eight* questions of equal marks.

Candidates are required to attempt any *four* questions.

1. Explain the Method of Average Error with an experimental example and also mention the measures used to control various errors.
2. Elaborate the basic procedure of Method of Limits for the determination of absolute threshold.
3. Define Intelligence. Explain Guilford's Structure of Intellect (SI) theory.
4. Write a detailed note on the concept of Emotional Intelligence and its usefulness in modern life.
5. Discuss Sigmund Freud's psychoanalytic approach to personality.
6. Explain various psychometric techniques commonly used for the assessment of personality.

7. What do you mean by variability ? Explain which measures of variability are mostly used in psychology.
8. Calculate standard deviation of the following data :

Scores	f
80—89	2
70—79	4
60—69	8
50—59	14
40—49	12
30—39	8
20—29	6
10—19	4
0—9	2
N = 60	

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅੰਕ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ।

1. ਇੱਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਤਮਕ ਉਦਾਹਰਣ ਰਾਹੀਂ ਔਸਤਨ ਤਰੁੱਟੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
2. ਨਿਮਨਤਮ ਅਵਸੀਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿਧੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

3. ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਗਿਲਫਰਡ ਦੇ ਬੁੱਧੀ ਬਣਤਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
4. ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਹਨ ?
5. ਸਿਗਮੰਡ ਫਰਾਇਡ ਦੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਚਲਤ ਸਾਈਕੋਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
7. ਵਿਚਲਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਵਿਚਲਣ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮਾਪ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?
8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਡੇਟਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਵਿਚਲਣ ਕੱਢੋ :

Scores	f
80—89	2
70—79	4
60—69	8
50—59	14
40—49	12
30—39	8
20—29	6
10—19	4
0—9	2
N = 60	

(Hindi Version)

नोट :- आठ प्रश्नों के समान अंक हैं। विद्यार्थियों को किन्हीं चार प्रश्नों का प्रयास करना आवश्यक है।

1. एक प्रयोगात्मक उदाहरण की मदद से औसतन त्रुटी विधि का वर्णन करें और त्रुटियों को कंट्रोल करने के तरीके बतायें।
2. निम्नतम अवसीमा निर्धारित करने के लिये सीमा निर्धारण विधि का विस्तृत वर्णन करें।
3. बुद्धि की परिभाषा लिखें। गिल्फोर्ड के बुद्धि संरचना सिद्धांत का वर्णन करें।
4. भावनात्मक बुद्धि के संकल्प के बारे में विस्तृत वर्णन करें। इसके आधुनिक जिन्दगी में क्या फायदे हैं ?
5. सिगमंड फ्राइड के व्यक्तित्व संबंधी मनोविश्लेषक सिद्धांत की चर्चा करें।
6. व्यक्तित्व को मापने के लिये कुछ प्रचलित साइकोमेट्रिक तकनीकों के बारे में लिखें।
7. विचलन से क्या अभिप्राय है ? विचलन के कौनसे माप आमतौर पर मनोविज्ञान में उपयोग किये जाते हैं ?

8. निम्नलिखित डेटा का प्रमाणक विचलन निकालें :

Scores	f
80—89	2
70—79	4
60—69	8
50—59	14
40—49	12
30—39	8
20—29	6
10—19	4
0—9	2
	<hr/>
	N = 60